

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Dalane Kraft AS
Postboks 400
4379 EGRSUND

Deres ref

Vår ref
14/671

Dato

20 JUN 2014

Skårdal kraftverk i Lund kommune i Rogaland - departementets vedtak

Departementet viser til søknad fra Dalane Kraft AS datert 23.9.2011 til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om tillatelse til å bygge Skårdal kraftverk.

Skårdal kraftverk vil være i konflikt med en utbygging av et vannkraftprosjekt i Samlet Plan. I følge vannressursloven § 22 er det kun Olje- og energidepartementet som kan gi konsesjon til vassdragstiltak som kan komme i konflikt med et Samlet Plan prosjekt i samme vassdrag. NVE har i brev av 26.3.2014 oversendt innstilling til vedtak til Olje- og energidepartementet.

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge et småkraftverk med en installert effekt på 4,99 MW og en beregnet årsproduksjon på rundt 15,6 GWh. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven til bygging og drift av kraftverket med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer.

NVE behandlet Skårdal kraftverk sammen med tre andre søknader i Lund kommune, hvorav alle er i konflikt med Samlet Plan-prosjektet Finså. NVE anbefaler at det gis konsesjon til Steinbergdalen kraftverk, Flatestøl kraftverk og Rusdal kraftverk, mens det anbefales at Skårdal kraftverk får avslag.

Lund kommune og Rogaland fylkeskommune mener at det kan gis konsesjon til Skårdal kraftverk. Fylkesmannen i Rogaland anbefaler på bakgrunn av negative konsekvenser for natur- og landskapsverdier at det ikke gis konsesjon.

NVEs innstilling

NVE anbefaler at det ikke gis konsesjon til Skårdal kraftverk. NVE mener at kraftverket vil medføre en stor samlet belastning for flere allmenne interesser. NVE har tillagt ulempe for

en bekkekløft av regional verdi, i en kommune som ikke har registrert flere bekkekløfter med tilsvarende verdi og kvaliteter, stor verdi. Videre har NVE lagt vekt på den samlede belastningen fraføringen av vann medfører i nesten hele vannstrengen i et vassdrag som har flere verdifulle natur-, landskaps- og friluftskvaliteter.

Departementets vurdering

I følge vannressursloven § 22 kan tillatelse til tiltak som er i strid med Samlet Plan bare gis av Olje- og energidepartementet. Departementet avgjør konsesjonssaken i sin helhet, og har derfor foretatt en egen vurdering av fordeler og ulemper basert på NVEs innstilling. Tillatelse til Skårdal kraftverk kan gis dersom *fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*, jf. vannressursloven § 25 første ledd.

Forholdet til Samlet Plan (SP)

SP-prosjektet Finså med overføringer til eksisterende Finså kraftverk, vil fraføre vann fra nedbørfeltet til Skårdal kraftverk. En realisering av SP-prosjektet vil ta bort det meste av vannet i Skåråna. SP-prosjektet er plassert i kategori I og kan dermed konsesjonsbehandles nå.

SP-prosjektet vil gi rundt 60 GWh, mens de fire småkraftverkene vil gi om lag 47 GWh om alle får konsesjon og realiseres.

NVE uttaler at de har vært i kontakt med Agder Energi, som eier Finså kraftverk, flere ganger under konsesjonsbehandlingen. Agder Energi har imidlertid ikke kommentert om det er aktuelt med en utbygging av SP-prosjektet.

NVE mener at i og med SP-prosjektet ikke ser ut til å være aktuelt å bygge ut, og at forskjellen i produksjon ikke er vesentlig, så vil det være hensiktsmessig ut fra et ressurs hensyn å tillate separate utbygginger av de omsøkte kraftverkene i Skåråna og Rusdalsåna.

Departementet deler NVEs vurdering, og finner ikke grunnlag for å avslå Skårdal kraftverk ut fra hensynet til en bedre ressursutnyttelse, jf. vannressursloven § 22.

Biologisk mangfold

Influensområdet har blitt kartlagt av Ambio Miljørådgivning på oppdrag fra søker og i forbindelse med Direktoratet for naturforvaltnings (nå Miljødirektoratet) bekkekløftprosjekt. Det er registrert en bekkekløft på elvestrekningen som fraføres vann. Naturtypelokaliteten er vurdert til å være av regional verdi (B). Bekkekløften har også avgrensninger av naturtypen fosse-eng (fossesprøytsone, E05 i DN håndbok 13, 2007), som er kategorisert som nær truet (NT) i Norsk rødliste for naturtyper 2011. Det er også registrert forekomster av naturtypene rik edelløvskog (regional verdi), slåttemark (to lokaliteter med hhv. lokal og regional verdi) og kystmyr (lokal verdi). Det er ikke registrert noen arter på Rødlista 2010 som vurderes til å bli negativt berørt av en utbygging. Det er imidlertid antatt at området har potensial for funn av rødlistede planter, lav og moser.

Truete og/eller sårbare naturtyper må vektlegges sterkere enn trivielle naturtyper i konsesjonsbehandlingen. Norge kan sies å ha et internasjonalt ansvar for å bevare bekkekløfter og fossesprøytsoner. I "Retningslinjer for små vannkraftverk" (2007) uttales det at *"tiltak som kommer i konflikt med arter som er "kritisk truet" eller "sterkt truet", eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne å få konsesjon"*.

Naturtypen bekkekløft har ofte konstant høy fuktighet og stabile miljøforhold. Samtidig har de store variasjoner i naturforhold som gir et høyt artsmangfold og tidvis stort innslag av rødlistearter. Truslene mot naturtypen bekkekløft er i følge DN-håndbok 13 (2007) knyttet til inngrep som endrer fuktighets- og lysforholdene.

Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 4,2 m³/s, som tilsvarer 200 % av middelvannføringen. I et middels vått år vil det i følge søknaden være 7 dager med tilløp større enn maksimal slukeevne og 18 dager med tilløp lavere enn minste driftsvannføring. Det er foreslått slipp av minstevannføring på 160 l/s i perioden 1. mai til 30. september og 80 l/s resten av året. Restfeltet på 1,7 km² vil bidra med en middelvannføring på 110 l/s like oppstrøms kraftstasjonen.

Vannføringen i Skåråna vil bli betydelig redusert ved en utbygging av Skårdal kraftverk og vil i store deler av året bare bestå av minstevannføring og bidrag fra restfelt.

Ambio Miljørådgivning vurderer Skårdal kraftverk til å ha stor negativ konsekvens for bekkekløften og forekomstene av fosse-eng som følge av redusert vannføring. Fylkesmannen i Rogaland har samme oppfatning.

NVE viser til at det er svært begrenset med bekkekløftlokaliteter i kommunen og at Skåråna er den som har høyest verdi. NVEs vurdering er at redusert vannføring vil føre til en endring av miljøet i kløfta og at dette ikke fullt ut kan kompenseres med slipp av minstevannføring. NVE mener konsekvensen brer seg utover tiltakets influensområde og at fraføringen av vann i kommunens eneste bekkekløft av regional verdi gjør at konfliktgraden er stor.

Departementet mener at det må legges til grunn at redusert vannføring vil ha negative virkninger for den verdifulle naturtypen bekkekløft og forekomstene av fosse-eng. Bekkekløftens verdi for biologisk mangfold, og mangelen av tilsvarende naturtypeverdier i regionen, tilsier at dette må tillegges stor vekt i konsesjonsvurderingen.

Forholdet til naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved behandling etter vannressursloven, jf. naturmangfoldloven § 7. Omfanget av vurderingene skal tilpasses verdiene som berøres av en utbygging.

NVE har vurdert og vektlagt naturmangfoldlovens prinsipper for offentlig beslutningstaking i innstilling av 26.3.2014. Departementet slutter seg til NVEs vurderinger etter

naturmangfoldloven. Departementet anser kravene i naturmangfoldloven § 7 for å være oppfylt.

Landskap og friluftsliv

Tiltaksområdet har verdier for landskap og friluftsliv. Skårdal kraftverk inngår i et område som er klassifisert som et regionalt viktig friluftslivsområde i Rogaland fylkeskommunes "Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern". Tiltaksområdet inngår også i et område som er registrert med regional verdi i utredningen "Vakre landskap i Rogaland".

Dalane Kraft AS mener at hensynet til områdets klassifisering som regionalt viktig friluftslivsområde ikke kan tillegges vekt da Rogaland fylkeskommune er positiv til kraftverket.

Fylkesmannen i Rogaland mener at fraføringen av vann og de tekniske inngrepene vil berøre viktige landskapskvaliteter. NVE mener at tiltaket vil ha noen negative konsekvenser for landskap og friluftsliv.

Etter departementets vurdering vil Skårdal kraftverk ha noen negative konsekvenser for landskap og friluftsliv som følge av direkte inngrep fra inntaksdam, rørgate m.m. Videre vil fraføringen av vann redusere Skårånas verdi som lokalt landskapselement. Dette er forhold som må tillegges vekt i den samlede vurderingen for Skårdal kraftverk.

Samlet belastning

Den samlede belastningen på naturmangfold, landskap og andre interesser må vektlegges i konsesjonsbehandlingen.

Skårdal kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 31 km². Det er ingen eksisterende vassdragsreguleringer eller andre vesentlige vassdragsinngrep på elvestrekningen som vil fraføres vann ved en utbygging. Lund kommune og regionen ellers er i stor grad berørt av vannkraftutbygging.

Det er søkt om ytterligere to vannkraftverk i Skåråna, Steinbergdalen kraftverk og Flatestøl kraftverk. Videre er det søkt om tillatelse til bygging av Rusdal kraftverk i Rusdalsåna om lag 4-5 km nord for Skåråna. NVE behandlet disse samtidig med Skårdal kraftverk. NVE mener at en realisering av alle tre prosjektene i Skåråna vil ha stor betydning for den samlede belastningen på naturmangfold, friluftsliv og landskap. NVE anbefaler at Skåråna kraftverk får avslag på grunn av negative konsekvenser for en bekekløft av regional verdi og samlet belastning på landskap, naturmangfold og brukerinteresser ved en utbygging av alle tre kraftverkene i Skåråna.

Departementet deler NVEs vurdering om at utbygging av alle de omsøkte prosjektene i Skåråna vil medføre en stor samlet belastning på naturmangfold, friluftsliv og landskap. Etter departementets oppfatning vil Skårdal kraftverk ha de største ulempene av de omsøkte kraftverkene og medføre en stor samlet belastning for de ovennevnte verdiene, spesielt

naturmangfold. Departementet mener at hensynet til den samlede belastningen må tillegges betydelig vekt i konsesjonsvurderingen.

Andre forhold

For en nærmere vurdering av konsekvensene for landskap, brukerinteresser, naturmangfold, samlet belastning m.m. viser departementet til NVEs innstilling av 26.3.2014. Departementet slutter seg til NVEs vurderinger.

Oppsummering

Skårdal kraftverk vil bidra med en årlig produksjon på rundt 15,6 GWh fornybar energi. Tiltaket vil også gi positive ringvirkninger lokalt og varige inntekter til søker og kommune.

Departementet mener at det må legges stor vekt på at Skårdal kraftverk vil ha negative konsekvenser for naturtypen bekkekløft og forekomstene av fosse-eng. Mangelen av tilsvarende naturtypeverdier i regionen øker viktigheten av å ta hensyn til disse verdiene. Videre vil kraftverket ha noen negative konsekvenser for landskap og friluftsinnteresser. Etter departementets oppfatning vil Skårdal kraftverk bidra til å medføre en stor samlet belastning, spesielt for naturmangfold, i Skåråna og i regionen som helhet.

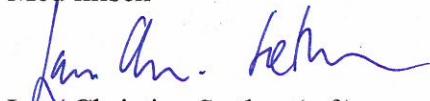
Etter en helhetsvurdering finner departementet at fordelene og nytten ved tiltaket er mindre enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vilåret for konsesjon er ikke oppfylt, jf. vannressursloven § 25.

Departementets vedtak

Det gis ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Skårdal kraftverk.

Olje- og energidepartementets vedtak kan påklages til Kongen i statsråd innen 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven § 28, 1. ledd og § 29.

Med hilsen

Lars Christian Sæther (e.f.)
avdelingsdirektør

Vegard Hotvedt Strømsvåg
seniorrådgiver

Kopi til:

Lund kommune
Fylkesmannen i Rogaland
Rogaland fylkeskommune
Lyse Elnett AS
Norges vassdrags- og energidirektorat